

1975 | 3

**A szocialista kultúra
mindennapjairól**

A felnőttoktatás jelenidőben

**Próbafúrások-beszélgeté-
sek a művelődésről**

Cigányok

**Erdős István, Boronyai Tamás
prózai írása, Győri László,
Niklai Ádám verse**

**A Szőnyi-partizáncsoport
történetéhez**

**A kommunista párt tömeg-
kapcsolatainak kérdéséhez**

Egy munkásszínpad jövőjéért

**Az 5. Salgótarjáni Tavaszi
Tárlatról**

Pedagógiai Napok, '75

PALÖCFÖLD

Több évtizede már, hogy mindenévi ünnepeink sorában ott van a Könyv is – életünk el nem feledhető, rangos eseményeként. Pedig időről időre új és új technikai eszközök léptek porondra, hogy megtörjék a Könyvnek a kultúra közvetítésében kialakult hatalmát, s egyesek már az írott szó temetéséről is suttoztak, mondván, hogy emelkedőben az új csillag, a Marconi nevével jelzett ismeretközlő lehetőségek (rádió, televízió stb.) áradata elmossa Gutenberg „avult” találmányát.

A Könyv azonban fittyet hány az efféle pesszimizmusra, s nemhogy állja a vihart, de pozíciói egyre kedvezőbbek. Egyértelműen bizonyítható ez akár a könyvkiadás, a könyvesboltok, könyvtárak növekvő forgalmát mutató statisztikai adatokkal is. S lehet-e vajon szebb biznyságunk arról, hogy a mai ember szellemi érlelődésében egyre rangosabb szerepet játszik a Könyv, mint éppen a minden június eleji ünnepi hétl A biznyságot pedig nem az jelent, hogy e hét napig tartó látványsorozat milyen közvetlenül ki-

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

mutatható sikerrel zárul, hanem az ilyesfajta ünnep létezésének már pusztán tényével is. Mert az ünnep az ápoló szeretet és megbecsülő tisztelet külön ajándéka, az ápoló szeretet és megbecsülő tisztelet kinyilvánításának egyedi alkalmá, ami mögött azonban természetesen húzódik meg a köznapi alkalmak sorozatának „mögöttes tartománya.” (Ahogyan például a munka ünnepe is csak akkor, ott és azok számára igaz ünnep, ahol, amikor és akik keresik, meglelik és magasba mutatják a munka és az ember harmónikus lényegi együvé tartozását a mindennapokon.)

A Könyv tehát állja a vihart. S fel kell tennünk a kérdést: valóban, milyen varázssos hatalma folytatni marad első barátaink egyike az összemberi értékek áthagyományozására alkalmas (modern) eszközök sokasodása és népszerűsödése korában is.

Az ókori mondás időt álló bölcsessége szerint: a szó elszáll – az írás megmarad. Lehet, hogy ez az igazság adja meg a választ? Igen, talán ez az írott szónak leginkább megkülönböztetően embert segítő tulajdonsága. Hogy a lapokon testet öltött ismeretek megőrizhetők, a személyiségnek legmegfelelőbbben tárolhatók, rendszerezhetők, s idézhetők vissza. Figyelmeztetően fontos ez, hiszen emberi előrehaladásunk záloga nem az ismeretek egyszeri (bármekkora terjedelmű és mélységű) befogadásában rejlik, hanem azok elmélyedő, önismeretet fejlesztő elemzésében és alkotó tudással „kötvasztásában”. A Könyv és az ember barátságát feltétlenül ilyen irányban kell tehát erősíteni, mert egyet kell értenünk Tökei Ferencel abban, hogy „... írni-olvasni ugyan mindenki tud, és sokan olvasnak is, csakhogy igen sok ember nem tudja még, hogy mit olvas, nem érti kellőképpen... ez nem feltétlenül (sőt az esetek túlnyomó többségében általában nem) az egyes ember hibája, hanem például a könyv hibája is lehet.” Akkor válik tehát igazán bensőséggé barátságunk a Könyvvel, ha az állandó „kézfogás” jóvoltából is elérünk „egy olyan társadalmi állapotot, amelyben nemcsak hogy elvileg nincs senki elzárva a kultúra nagy értékeitől – ez a helyzet a felszabadulás óta –, hanem ahol valóban végbemegy a folyamat: az emberi kultúra megszilárdul az egyes emberekben, valamennyiünkben, szokásunkká válik, moccani nem tudunk nélküle, élni nem tudunk nélküle; dolgozni, jobban dolgozni nem tudunk nélküle.”

Az otthonok könyvespolcain sokasodnak a könyvek – diákok, munkások, értelmiségiek vallanak erről. Kellte van a Könyvnek. (A kultúra egynemely munkásai, akik megszokták, hogy a művelődést látható formák, kimutatható tények szerint mérjék, némi bizalmatlansággal is szemlélik e négy fal közé húzódó tevékenységet, mondván, mi a bizonyosság arra, hogy a Könyv többé vált egyszerű díszítőelemnél.)

Az ünnepi könyvhét megyei megnyitó ünnepségén vettem részt: az ünnepséget egyik kiemelt nagyüzemünk ebédlőjében rendezték meg. Balsejtelmekkel érkeztem, csekély részvételre, kényszeredett arcokra, „idegen ez nekem” toporgásra számítva... A terem percek alatt megtelt, s már a kezdetkor olyan forgalma volt a helyi könyvtáraknak, hogy sürgősen könyvtutánpótlásért kellett futniuk. S ez is egy jelzés arról, miben áll ma és merre tart a mai ember és a Könyv barátsága.

Kassai-Végh Miklós

1975 | 3

TARTALOM

VÁLTOZÓ VALÓSÁGUNK

3. A szocialista kultúra mindennapjairól
Beszélgetés Dr. Vonsik Gyulával, a TIT főtítkárával
(Sulyok László)
4. Pádár András: Próbafúrások
7. Dr. Szalánczay György: A felnőttoktatásról jelenidőben
9. Kő-Szabó Imre: Cigánysoron
11. G. Kiss Magdolna: Nehéz úton
12. Szokács László: Alakult: 1887-ben

SZÉPIRODALOM

15. Győri László: Kisvárosi feliratok
15. Niklaj Ádám: Bakter-rigmus
15. Erdős István: A házörző
17. Boronyai Tamás: A készlet ára

HAGYOMÁNY

19. Lakos György: Látogatóban
20. P. A.: A tanú
22. Dr. Szomszéd Imre: Balassagyarmat politikai viszonyai (1945–47)
25. Dr. Bandur Károly: A kommunista párt tömegkapcsolatai Nógrádban (1957–62)

KÖRKÉP

27. Tallózás az Ünnep ürügyén (Csongrády Béla)
28. A felszabadult Nógrád megye 30 éve (S. L.)
28. Pedagógiai Napok, '75 (Gordos János)
28. 5. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat (Horváth György)
30. A gobelin „szolgálatában” (Czinke Ferenc)

X

A címdalton Pásztor Gábor Ablak, a hátsó borítón Kő Pál Anyám könyvei című munkája.

PALŐCFÖLD

TÁRSADALOMPOLITIKAI IRODALMI MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

A NÓGRÁD MEGYEI TANÁCS MŰVELŐDÉSUGYI OSZTÁLYÁNAK LAPJA
Megjelenik kéthavonta

Felelős szerkesztő: Végh Miklós. Szerkesztőség: 3100 Salgótarján, Arany János út 21. Telefon: 14–13. Kiadja a Nógrád megyei Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Vida Edit. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben, és a posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. Postacím: 1900 Budapest) közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára 5 Ft, előfizetési díj fél évre 15, egy évre 30 Ft. Megjelenik kéthavonta. Kéziratokat és rajzokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.

75.10728 N. m. Ny. St.
Index: 25.925